

PROMISED LANDS: DOKUMENTÁRNÍ TVORBA SUSAN SONTAGOVÉ V ODRAZU JEJÍ ESEJISTICKÉ TVORBY

Lumír Košař ve své bakalářské teoretické práci představuje méně známou dokumentární tvorbu americké spisovatelky a filosofky Susan Sontagové. K tomuto účelu mu slouží filmová analýza výrazových prostředků užitých v jediném dokumentárním snímku „Promised Lands“ (Zaslíbené Země), který tato nejvlivnější kritička 20. století, natočila. V roce 1973 se s malým filmovým štábem vydala na území státu Izrael, aby podala zprávu o stavu myšlení Izraelců během napadení územních hranic koalicí Egypta a Sýrie při oslavách svátku Jom kipur.

Na ploše 33 stran Košař uvádí Sontagové filmové dílo a její režijní metody do přímého vztahu k citátům z jejích literárních textů. V úvodní části teoretické práce nalezneme kapitoly o osobě a tvorbě Susan Sontag, tak i krátký vhled do historie jomkipurské války. Vlastní jádro textu bakalářské práce pak tvoří analýza dokumentárního filmu „*Promised Land*“ - práce Sontagové s obrazem a se zvukem, na jejich specifické propojení a s tím související střihová skladba filmu. K filmovému rozboru Lumír přistupuje chronologicky formou částečného zpětného scénáře a v jednotlivých kapitolách představuje klíčové scény filmu: expozici s kříží a zvony, dvě scénky na hřbitově, scéna s pacientem v transu v nemocnici, návštěva voskových figurín z historie židovského národa a závěrečný spektakl s tankem a maketami vojáků v bitevním poli.

Hlavní pozornost ve svém textu Lumír klade hlavně na metodu zobrazování válečného utrpení, kterou Sontagová jako režisérka zvolila - pokaždé mírně cynickou formu filmové řeči, která zprostředkovává onen potřebný stín pochybnosti, jež nás ubrání dojetí a donutí k přemýšlení. O válce Sontagová mluví spíše jako o filozoficko-politické královské hře prostřednictvím dvou mluvících hlav izraelských intelektuálů. Ačkoli sama tvrdí, že: „*interpretovat znamená zbídačit, vyčerpat daný svět – jen za účelem vytváření stínového světa 'významů'*“, Lumír dokazuje, že i přes odmítání interpretace na úkor smyslových schopností diváka, Sontagová se jí ve své tvorbě úplně nevyvarovala.

V závěru práce Košař oceňuje, že Sontagová sleduje obrazy v Izraeli jako turistka, tedy s odstupem, formou filmové básně na pomezí válečné fotografie a esejistického přemítání. Neukazuje explicitní válečné záběry z přímých bojů, ale užívá opisy, tedy metafory, které válku neromantizují. Myslím, že ve světle tohoto pokusu pochopit postoje teoretičky Susan Sontag v aplikaci na její filmové dílo, je nutno vidět i Lumírův vlastní filmový pokus vstoupit na „válečné“ pole problematiky začleňování mentálně postižených žen v Jestřebí.

Bakalářskou práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení A.

RNDr. MgA. Alice Růžičková
Vedoucí bakalářské teoretické práce